

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

О. П. КОЮДА, канд. екон. наук

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова, м. Харків

alex_koyda@list.ru

Знання в техніко-технологічній сфері змінюють економічні уклади, а гуманітарні знання – соціальні і управлінські інститути. Отже, щоб мати успіх в конкурентному середовищі світової економіки, будь-яка національна економіка повинна оновлюватися постійно і високими темпами, використовуючи інновації, як головну рушійну силу прогресу. Сам же механізм отримання нових знань і їх практичного використання потребує розвитку інститутів в тих напрямках, які забезпечують управління економікою, а саме: інститутів науки, освіти, організації високотехнологічного виробництва, інноваційного маркетингу і менеджменту, інвестиційної політики, фінансової системи, міжнародних економічних відносин. З цього широкого спектру інститутів можна скомбінувати ієрархічну структуру цільового призначення, яка об'єднає знання, організаційний, інформаційний, кадровий та інші елементи. Така структура в змозі проектувати, розробляти і підтримувати інноваційний процес в економічній системі. Подібні структури вже створені і працюють в передових країнах світу під узагальненою назвою „Національна інноваційна системи” (НІС). Ці системи різні за статусом, організаційною формою, методами роботи, характером взаємодій та впливу, але їх об'єднує головна місія – вони трансформують знання в нові товари та послуги, що й забезпечує конкурентні переваги тій економіці, на яку вони працюють.

В державній інноваційній політиці відслідковується чітка установка на створення НІС нової якості з відповідними структурами в регіонах. Оскільки ця робота вже розпочата, то наукова підтримка її є актуальною і необхідною, а невирішених проблемних питань в цій темі не бракує. Не сформована сама концепція НІС з урахуванням специфіки розірваних зараз зв'язків науки з виробництвом. Потребують подальшого дослідження питання вибору базової моделі НІС та особливості формування регіональних блоків цієї системи, є сенс і потреба в дослідженні функцій і організаційних форм створення

регіональних інноваційних систем (РІС), оскільки вже перші реальні підходи до розробки інноваційних стратегій в окремих регіонах України показали деякі протиріччя в розумінні механізмів управління інноваційним процесом.

У сфері створення НІС та регіональних інноваційних систем в науковий потенціал внесли вклад такі вчені і фахівці як С. Freeman, В.А. Lundvall, Н.І. Іванова, В.П.Соловйов, П.Т.Бубенко. Ці напрацювання, теоретичні положення і рекомендації становлять наукову базу проблеми і слугують формуванню вихідних позицій в її подальшій науковій розробці.

З зарубіжних досліджень інноваційних систем і процесів можна виділити два основних підходи, які дещо різняться визначенням складу системи та цілей її функціонування на національному рівні. Ці підходи закордонні фахівці визначають як історико-емпіричний та знанієвий підхід заснований на ідеї інтерактивного навчання [1].

Перший підхід використовує методологічну складову концепції НІС для емпіричних досліджень інституційного впливу на господарську діяльність підприємств та галузей промисловості з урахуванням національних особливостей. Прикладом такого підходу може служити дослідження С. Freeman щодо японської економіки, в якому він вперше використав поняття НІС, проаналізувавши стрімкий розвиток Японії у другій половині ХХ ст. та зробивши науковий висновок щодо причин такого розвитку [2]. Історико-емпіричний підхід підкреслює значення пріоритету деяких структурних характеристик інноваційних систем, а також впливу на економічний і соціальний розвиток особливостей національної політики. Головна задача інноваційної системи, згідно цього підходу, - бути базою для розвитку та емпіричного аналізу інноваційних процесів у наявному соціо-економічному контексті.

Другий підхід, який започаткувала «Ольбурзька школа» (згідно назви м. Ольбург в Данії, де розташовано університет в якому працював В.А. Lundvall), базується на ідеї інтерактивного навчання. Вони розглядають НІС у більш абстрактному сенсі, ніж прихильники першого підходу, зосереджуючись переважно на ролі знання, навчання та інститутів у інноваційних процесах [3]. Цей підхід базується на двох основних умовах, які сформулював В.-А. Lundvall ще у 1992 році, а саме: по-перше, знання це найголовніший ресурс сучасної економіки, що робить навчання важливим і необхідним процесом, по-друге, навчання є інтерактивним, тобто це соціальний процес. Базовою концепцією успіхів у конкурентному середовищі

є „концепція економіки, що заснована на знаннях” [3]. Надалі ідея інтерактивного навчання була розповсюджена і на регіональний рівень при аналізі територіальних агломерацій та зовнішнього середовища фірм регіону, де і було введено поняття „локалізоване знання”.

Необхідно відмітити, що науковий підхід до створення НІС, незважаючи на досить широке розповсюдження за останні роки, поки ще не має загальноприйнятих поглядів, а скоріше характеризується деякими концептуальними рамками, в яких триває розвиток та поглиблення існуючих знань. Таким чином, ми вважаємо за доцільне досліджувати процес переходу економіки на інноваційний шлях розвитку паралельно з процесом розвитку самих інноваційних систем, які з часом набувають нових якісних характеристик. Зв'язок між інституційною економікою та економікою інновацій було виявлено давно у процесі вивчення інноваційних систем. Як відмічав G. Hodgson [4], оскільки інноваційна діяльність з самого початку характеризується високим ступенем невизначеності, то в цій ситуації теорія раціонального вибору не в змозі запропонувати чіткі механізми та варіанти прийняття рішень. Тому рішення, які приймаються суб'єктом у сфері інновацій, в значній мірі залежать від існуючих у суспільстві інститутів, тобто згідно правилам, законодавчим та неформальним нормам, традиціям і т. ін.

В Україні діяльність по включенню національної економіки у світові економічні процеси поки що приносить незначні і нестабільні результати. Причин такої ситуації декілька: політична нестабільність, зміна міжнародних векторних орієнтацій, наявність тіньової економіки та інші. Не останнє місце в цьому ряду займає і проблема несформованості НІС, для якої ще залишились певні ресурси та умови, в т.ч. розгалужений освітньо-науковий сектор, інформаційна база, інтелектуальний потенціал. Перелічені ресурси потребують об'єднання на новому рівні взаємодії: науки з виробництвом, регуляторної державної політики з ринком, регіонів з центром. Точки зростання та конкурентних переваг знаходяться не стільки у державному центрі стратегічного управління, скільки в науково-виробничих агломераціях регіонального рівня. І створювати базу НІС треба починаючи з розбудови регіональних інноваційних систем, де сконцентровані конкретика і діяльність, носії знання і механізми їх використання в практичній площині.

Список використаних джерел

1. Castellacci, F., Grodal, S., Mendonca, S. and Wibe, M. Advances and Challenges in Innovation Studies. Journal of Economic Issues. March 2005. Vol. XXXIX. N 1. – P.91-121.

2. Freeman C. Technology Policy and Economic Performance: Lesson for Japan. – London; New York: Printer, 1987. – 268 p.
3. Lundvall, B.-A., ed. National Systems of Innovation: Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning, London, Pinter, 1992. – 342 p.
4. Hodgson, G.M. Economics and Institutions: A Manifesto for a Modern Institutional Economics (Cambridge: Polity Press), 1988.

ВИКОРИСТАННЯ LOGIT-РЕГРЕСІЙНОЇ МОДЕЛІ ПРИ ДОСЛІДЖЕНІ ПРОБЛЕМИ МІГРАЦІЇ ПРАЦЕЗДАТНОЇ МОЛОДІ

І. В. ПОКУЦА, канд. екон. наук, асист., К. О. НАПОЛЬСКИХ
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*
61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12
pokutsa@ukr.net

Актуальність проблеми трудової міграції у сучасних умовах значно зросла. Її масштаби, причини та наслідки для світової економіки досліджуються фахівцями різних галузей наук. Проте сьогодні в умовах глобалізації та світової економічної кризи, коли міграційні потоки стали набагато масштабнішими, загострилося багато проблем і з'явилися виклики, нові як для самих трудових мігрантів, так і для країн-донорів та країн-реципієнтів. У структурі робочої сили України сформувався багато-мільйонний контингент осіб, для яких трудова міграція є основним видом зайнятості й основним джерелом доходів. Тому вирішення цієї проблеми має велике суспільно-політичне та соціальне значення. Трудова міграція впливає на демографічну, соціальну та економічну ситуацію в Україні.

Авторами пропонується модель визначення вірогідності трудової міграції молоді в залежності від рівня середньої заробітної плати у певному регіоні, яку побудовано за допомогою бінарної logit-моделі. В якості вихідних даних для розрахунку було використано офіційні статистичні дані щодо рівня заробітної плати по областях України.

Логістична регресія або logit-регресія – це статистична модель, що використовується для передбачення ймовірності виникнення події за допомогою логістичної функції. Логістичну регресію відносять до моделей бінарного вибору. Для побудови бінарної logit-моделі були проставлені